

Jaarplan 2027

Samen bouwen aan één krachtige vereniging voor een groen gezond en toekomstbestendig Nederland

SME vSKBN Vereniging Stads- en Kinderboerderijen Nederland GDO Gemeenten voor Duurzame ontwikkeling

1. WAAR STAAN WIJ

Wie zijn wij?

Samen in de **samenleving**
(overheden, onderwijs, organisaties, inwoners)

Samen binnen onze **netwerken**
(landelijk en lokaal)

Samen tussen onze **organisaties**

Voor: een **groen, gezond en toekomstbestendig** Nederland

Met: **beleven, leren meedoen** (educatie, participatie, communicatie en recreatie)

Adviesorganisatie: **duurzaamheid is mensenwerk**

Één 'samenkracht'

Één vereniging GDO - vSKBN

- 71 van de 342 gemeenten
- 36 NDE centra (zelfstandig met gemeente wel of niet lid)
- 251 van de 450 Kinderboerderijen en 100 dierenweides

Één adviesbureau

- ±30 medewerkers van SME aan educatie, participatie, communicatie voor duurzaamheid

Dit jaarplan 2027 is een gezamenlijk jaarplan van GDO, vSKBN en SME. Het jaarplan is mede gebaseerd op het meerjarenplan van GDO/vSKBN voor 2027 t/m 2030. Als het meerjarenplan van GDO/vSKBN vastgesteld is zal SME daarop gebaseerd een meerjaren-werkplan maken.

1. WAAR STAAN WIJ

Waar staan we als groep? SWOT-analyse

Sterk

- Kennis delen leden onderling en met bureau
- Grote programma's
- Positionering, netwerk en imago verbeterd
- Communicatie verbeterd
- Adviespoot SME versterkt community-werk verenigingen

Zwak

- Financiële positie leden (centra en boerderijen) kwetsbaar
- Financiën vereniging: contributie en subsidie te klein om zelfvoorzienend te zijn
- Kwaliteitsbeheersing locaties en leermiddelen kan beter
- Focus en efficiency bureau (te veel 'van alles')
- Potentiële leden kennen meerwaarde verenigingen niet

Kans

- ±600 locaties zijn key (nu ca 400).
- Meer leden = meer mogelijkheden.
- Landelijke partnerschappen (bijv. watereducatie)
- Participatie (meedoen bewoners vanuit NDE lokaal versterken; Buurt centraal)
- Onderwijs (van aanbod naar partner; Groene leraar; Combinatiefunctionaris; Duco's)
- Maatwerkadvies voor leden, gemeenten en onderwijs

Bedreiging

- Besparingen bij rijk, provincies en gemeenten
- Kwaliteitsborging en merkbelofte als we dat niet hard maken
- Aparte positionering GDO, vSKBN en SME is onduidelijk voor partners en klanten

1. WAAR STAAN WIJ

Vertrekpunt voor 2027

- Besluit fusie GDO/vSKBN genomen (ALV nov. 2026)
- Meerjarenplan GDO/vSKBN vastgesteld (ALV nov. 2026)
- Sterke groei op inhoud (water-, voedsel-, natuur-, duurzaamheideducatie; energietransitie)
- Landelijke positie versterkt (erkenning leden, onderwijs, overheden)
- Financiële basis verenigingen onvoldoende om zelfvoorzienend te zijn
- Kwaliteit plekken en leermiddelen vraagt een actieve rol
- Kans om rol in de buurt sterker te ontwikkelen (school, kinderboerderij, NDE, buurttuinen als centrale punten voor beleven leren meedoen)

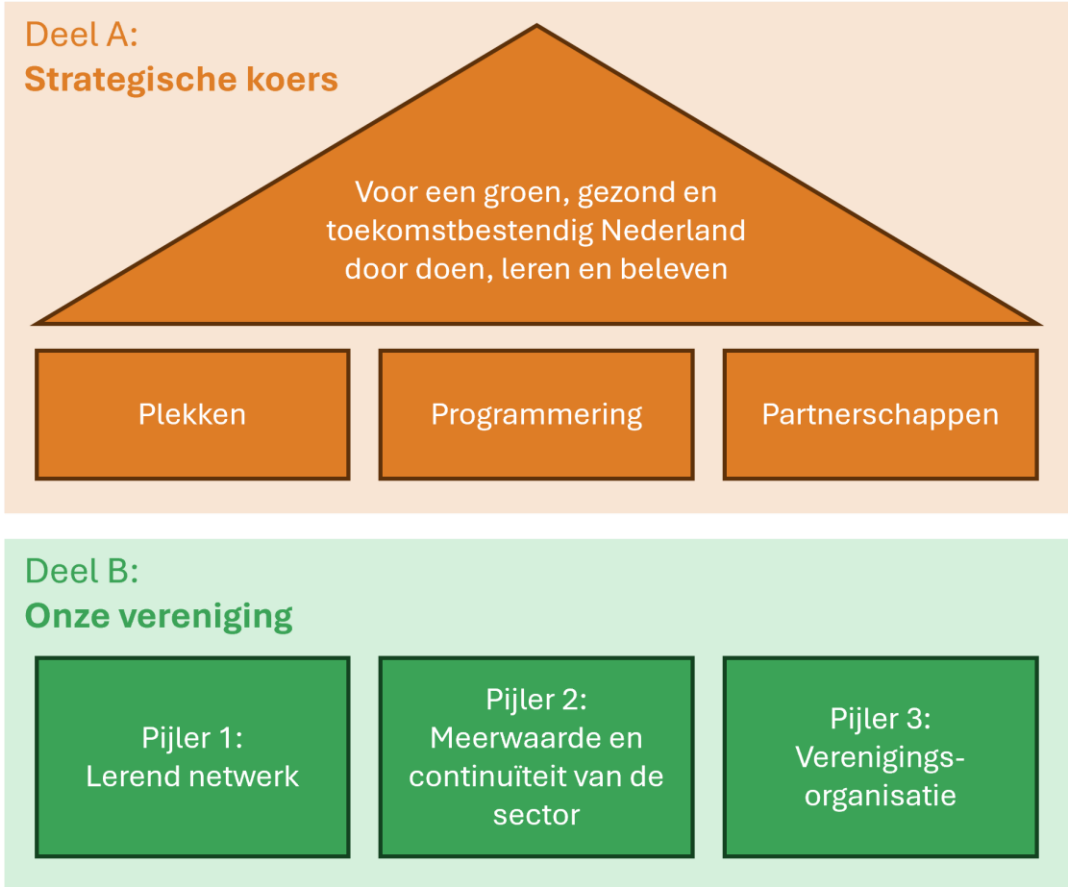
2. MEERJARENPLAN

Meerjarenplan GDO/vSKBN 2027 t/m 2030

1 missie
Voor een groen, gezond en toekomstbestendig Nederland door doen, leren en beleven

3 kernactiviteiten
1. Plekken
2. Programmering
3. Partnerschappen

1 vereniging met 3 pijlers
1. Lerend netwerk
2. Meerwaarde en continuïteit van de sector
3. Verenigingsorganisatie

Figuur 1: Indeling uit meerjarenplan GDO/vSKBN 2027 t/m 2030

2. MEERJARENPLAN

Drie pijlers in meerjarenplan

A: Lerend netwerk

- Verschillende organisaties lokaal en landelijk samen
- Lerend netwerk
  - Online ledenplatform
  - Ledenorganisatie
  - Programma's en projecten
  - Samen met kennisinstellingen
  - Training (academie)

B: Meerwaarde en continuïteit van de sector

- Maatschappelijke meerwaarde beleidsmatig verankerd met financiële zekerheid
- Bewijs meerwaarde (MAEX en onderzoek)
- Versterken lokale financiële basis
- Landelijke vertegenwoordiging vanuit een sterk profiel
- Bijdragen aan actuele maatschappelijke opgaven

C: Verenigingsorganisatie

- Eén vereniging, één verhaal per 1-1-2028
- Organiseren collectiviteit en diversiteit
- Fusieproces, nieuwe naam en positionering in 2027
- Leden: definitie en actieve rol
- Partners: expliciet
- Financieel
  - Geen winstoogmerk
  - Gemixte financiering overheid/leden
  - Kerntaken uit contributie-systeem

2. MEERJARENPLAN

Zes opgaven in meerjarenplan

Plekken	Programmering	Partnerschappen
1. Kwaliteit van plekken	**3. Met bewoners verduurzamen**	**5. Whole School Approach (Integraal duurzaam onderwijs + rolontwikkeling)**
2. Sociale participatie	**4. Leermiddelen aansluitend bij onderwijs/ curriculum**	**6. Whole Child Approach (Jeugd en Natuur)**

3. PRIORITEITEN

Overkoepelende prioriteiten 2027 (GDO, vSKBN & SME)

Met de overkoepelden prioriteiten van 2027 en de invulling per team wordt het eerste jaar van het meerjarenplan ingevuld.

Prioriteit 1:	Fusie van verenigingen met naam, positionering, communicatie met behoud herkenbaarheid voor de verschillende bloedgroepen in november in ALV's
Prioriteit 2:	Meerwaarde plekken en organisaties versterken, aantonen en zichtbaar maken
Prioriteit 3:	Groei aantal leden 357 naar 425. Dit leidt tot meer legitimiteit en armslag
Prioriteit 4:	Adviescultuur en verenigingscultuur verbinden door samenwerkingen afstemming
Prioriteit 5:	Groei SME als adviesorganisatie vanuit eigen profiel
Prioriteit 6:	Relaties aanhalen met provincies (team V), corporaties (team P) en VVE's (team P)

4. INVULLING 3 PIJLERS

PIJLER 1: Lerend netwerk

Trekker: team Verenigingen ***Invulling 2027:***

- ❑ **Bewijs meerwaarde vergroten** (data leden, MAEX, onderzoek)
- ❑ **Kennisdelen ten behoeve van lokale kracht** (documenten aanvullen, film vSKBN, websites, werkgroepen en leerkringen)
  O.a. Aanvulling op bezuinigingen, gemeentelijk beleid, samenwerken in de buurt
- ❑ **Grotere rol NDE voor participatie**
  O.a. met gemeente, corporaties op het vlak van energie, groen
- ❑ **Inzetten van Lekker Beesten op de locaties** gericht op buiten bewegen

4. INVULLING 3 PIJLERS

PIJLER 2: Meerwaarde en continuïteit van de sector

Trekker: team Verenigingen ***Invulling 2027:***

- ❑ **Vertegenwoordiging verenigingen/ leden**
- ❑ **Sector kinderboerderijen landelijk steviger profileren** met aandacht voor de sociale rol.
- ❑ **Partnerschappen** met wederzijdse meerwaarde versterken en afsluiten. O.a. met andere ministeries, NVWA LICG, KleinDierNed, Zoönose, Dierenbescherming etc
- ❑ **Uitvoeren subsidie LVVN** gericht op de veranderkracht van de sector
- ❑ **Uitvoeren van programma's** waar wij als partner een stevige rol in hebben zoals Alliantie Schooltuinen en Natuurinclusief domein onderwijs
- ❑ **Integreren in de nieuwe website van de website Bronnen-voor-NME.** Deze website wordt meer klantgericht en met actuele informatie verrijkt
- ❑ **Verkennen mogelijkheid Fonds kinderboerderijen**

4. INVULLING 3 PIJLERS

PIJLER 3: verenigingsorganisatie

Trekker: team Verenigingen ***Invulling 2027:***

- ❑ **Fusie proces in 2027 afronden**.
  Hiertoe behoren statuten, nieuwe naam, positionering, communicatie (intern/extern) , socials, integratie websites. Realisatie in nauwe samenwerking met directie en team Communicatie
- ❑ **Collectiviteit in identiteit** organiseren voor alle leden (groot/klein, overheid/zelfstandig, verschillende bloedgroepen)
- ❑ **Nieuw contributiesysteem** dat 1-1-2028 ingaat
- ❑ **Ledenadministratie en ledendata**
  verder door ontwikkelen zodat we gericht personen kunnen benaderen, sectordata hebben en ledenwerving kunnen ondersteunen
- ❑ **Kennisdagen voortzetten**
  Week Duurzaam onderwijs/ Week duurzaamheidsparticipatie, Maand van de Kinderboerderij (met politieke lunches), STRIK-dag, Studiereis met Stadswerk en prijzen (I&I prijs GDO en Ida Zilverschoon vSKBN), Kennisdagen GDO Tweedaagse etc. voortzetten
- ❑ **Online Themasessies**
  bijv.: dierenwelzijn, vrijwilligers, gezondheid, betrekken jeugd, Huisdierinformatiepunt, leermiddelen biodiversiteit op locaties etc)

5. INVULLING 6 OPGAVEN VOOR 2027

OPGAVE 1: Kwaliteit plekken

Trekker: team Verenigingen ***Invulling 2027:***

- ❑ **Versterken kwaliteit plekken (boerderijen en NDE)** Basiskwaliteit vergroten met onder meer duurzaamheid, veiligheid (RIE), arbo. Dit doen we o.a. met vSKBN kwaliteitsbewijs en kwaliteitsbewijs light voor dierenweides en door de introductie van de Code (=merkbelofte), in 2027 herzien we het kwaliteitsbewijs
- ❑ **Verwoorden duurzaamheidsbeleid in een notitie voor alle leden**
- ❑ **Instellen werkgroep kwaliteit plekken**
- ❑ **Voorlichting huisdieren samen met ministerie LVVN** Voor bewoners/ bezoekers geven we informatie over aanschaf en het houden van huisdieren, dit doen we als Huisdierinformatiepunt samen met dierenambulance, dierenarts, asiel, opvang)

5. INVULLING 6 OPGAVEN VOOR 2027

OPGAVE 2: Sociale participatie plekken

Trekker: team Participatie ***Invulling 2027:***

- ❑ **Samenwerking met GDO en vSKBN** Gezamenlijke projecten met NDE-centra verder verkennen.
- ❑ **Leerkring Sociale participatie (nieuw) starten**

5. INVULLING 6 OPGAVEN VOOR 2027

OPGAVE 3: Met bewoners verduurzamen

Trekker: team Participatie ***Invulling 2027:***

- ❑ **Samenwerking met GDO en vSKBN:** gezamenlijke projecten met NDE-centra verder verkennen.
- ❑ **Bestaande leerkringen continueren:** Energie en Klimaatadaptatie
- ❑ **Doorgaan met energieparticipatie:** we bouwen voort op onze kennis en opdrachten rond energiecoaches, energiearmoede, isolatie en de lokale warmtetransitie. Diverse bestaande projecten lopen door in 2027. Daarbij blijven we ons aanbod aanpassen aan veranderende vragen van gemeenten en ontwikkelingen in het veld.
- ❑ **Koers bepalen voor Wijk van Nu (participatie voor aardgasvrije wijken):** de lopende trajecten zorgvuldig afronden en evalueren. Op basis daarvan bepalen hoe we Wijk van Nu verder positioneren, welke onderdelen kansrijk zijn en hoeveel nieuwe trajecten we kunnen en willen starten.
- ❑ **Klimaatadaptatie verder ontwikkelen:** we zetten ons in voor nieuwe opdrachten rond het thema klimaatadaptatie. In 2026 is een opdracht gestart voor Netwerk Water & Klimaat van het Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden en zijn we aangehaakt bij ontwikkelingen van de provincie Utrecht op dit thema. Daarbij willen we ons team uitbreiden met een nieuwe collega, zodat we onze kennis en uitvoeringskracht op het gebied van klimaat-adaptatie verder kunnen vergroten.
- ❑ **Meer aandacht voor VvE's en woningcorporaties:** we ontwikkelen een gerichter aanbod voor de verduurzaming van collectieve woningen en huurwoningen, waar mogelijk gekoppeld aan Wijk van Nu. Centraal staat hoe bewoners en woningeigenaren worden meegenomen bij isolatie en andere stappen in de energietransitie.

5. INVULLING 6 OPGAVEN VOOR 2027

OPGAVE 4: Leermiddelen aansluitend bij onderwijs/ curriculum

Trekker: team Educatie ***Invulling 2027:***

- ❑ **Opstarten van een commissie/ werkgroep met leden** rond kwaliteit van leermiddelen en aansluiting bij kerndoelen
- ❑ **Versterken van de samenhang tussen onze inspanningen rond kerndoelen, leerlijnen en thematische educatie** (voedseleducatie, natuureducatie, watereducatie, duurzame basisvorming met themaleerlijnen)
- ❑ **Versterken van trainingsaanbod voor schoolteams + NDE-professionals** over natuur en duurzaamheid in de curriculumactualisatie
- ❑ **Versterken van onze samenwerking met onderwijs, overheden en werkveld rond Watereducatie** (bestaande opdracht)

5. INVULLING 6 OPGAVEN VOOR 2027

OPGAVE 5: Whole School Approach (integraal duurzaam onderwijs)

Trekker: team Educatie ***Invulling 2027:***

- ❑ **Vormgeven vervolg op leertrajecten** rolontwikkeling (doorzetten leertraject rolontwikkeling 3e ronde) en combinatiefunctie NDE, inclusief doorzetten leerkring
- ❑ Aanjagen en faciliteren van **netwerken van duurzaamheids-coördinatoren (DuCo's)**
- ❑ Versterken van **samenwerking met leden rond Eco-Schools**
- ❑ **Aanjagen van jongerenparticipatie rond duurz**aamheid (Eco-teams, Green Offices) samen met jongerenorganisaties
- ❑ **Versterken van trainingsaanbod** voor schoolteams + NDE rond hele school-aanpak (WSA)
- ❑ **Ondersteunen van scholengroepen en schoolteams** met adviestrajecten beleidsontwikkeling duurzaam onderwijs
- ❑ **Benutten van eerder ontwikkelde tools rond WIA en WSA**
- ❑ **Doorzetten internationale vertegenwoordiging** (Europees en Benelux), inzet om FEE en UNECE meer te verbinden
- ❑ **Ondersteunen van Leren voor Morgen bij SustainaBul(s)**
- ❑ **Verkennen trainingsacademie GDO/vSKBN**

5. INVULLING 6 OPGAVEN VOOR 2027

OPGAVE 6: Whole Child Approach (jeugd en natuur)

Trekker: team Educatie ***Invulling 2027:***

- ❑ Meerjarige samenwerking ***'Een gezonde jeugd begint bij natuur'*** met IVN en Van Dijk Nijkamp
- ❑ Verstevigen **thema Milieu en natuur binnen Gezonde School**
- ❑ **Ontwikkelen van een aanpak Natuurkampen,** om deze met maatschappelijke partners weer meer op de kaart te zetten
- ❑ Bevorderen van **voedseleducatie en schooltuinieren**
- ❑ Aanjagen van een **integraal vervolg op beleidsperiode Jong Leren Eten; Alliantie Schooltuinen, Voedseleducatie**
- ❑ Bevorderen van de **samenwerking rond onderwijs in een natuurinclusieve samenleving via Collectief Natuurinclusief**
- ❑ Versterken van **ondersteuning aan gemeenten en NDE-organisaties rond NDE-beleid**, door adviesdiensten door te ontwikkelen op basis van inzichten en lessen uit combinatiefunctie NDE en rolontwikkeling

Organisatie, personeel, financiën en monitoring

6. Organisatie, personeel, financiën en monitoring

Organisatie

Structuur en teams
- Geleidelijke groei vraagt meer structuren en systemen, zonder dat alles dichtgetimmerd raakt of er harde schotten tussen teams ontstaan
- Al het uitvoerend werk ligt in beginsel bij een van de vier teams
- Vanaf 2027 zorgen de teamcoördinatoren voor onderlinge afstemming

Senior-adviseurs
- Op termijn meer senior-adviseurs met eigen werkgebied en netwerk, die werk acquireren voor adviseurs om hen heen
- Seniors vallen onder een van de teamcoördinatoren

Groei en organisatie
- Groei naar 30+ medewerkers (extra inzet communicatie, leden, participatie, educatie) verandert verhoudingen en cultuur
- Geen doel op zich, maar management, financiën en P&Z groeien naar rato mee
- Frank werkt meer, Hak minder projecten; verdere organisatie nog te bepalen

Financiën
- Voor vereniging en bv zijn de ideële doelstellingen leidend, niet de winstgevendheid
- Tegelijk moet voldoende weerstandsvermogen worden opgebouwd: doel is 5 ton, nu circa 2 ton
- Projecten worden verkocht tegen het uurtarief en moeten binnen budget realiseerbaar zijn
- Eerder afronden van projecten (niet muggenziften en gummen) creëert ruimte
- Meerwerk maken we explicieter en factureren we
- Een zakelijkere opstelling helpt om de ideële doelen te realiseren

Huisvesting
- Huurcontract loopt tot 31 december 2027; in beginsel blijven we tot 2030 in dit kantoor (mogelijke verbouwing van het pand daarna)
- Nadere afspraken nodig voor dinsdag en donderdag, wanneer veel collega's aanwezig zijn en alle overlegruimtes bezet zijn

6. Organisatie, personeel, financiën en monitoring

Personeel

- Groei van 27 naar 30 mensen
  - Focus op ‘doorgroeipotentie’ mensen
  - 0,8 fte erbij op participatie met NDE
  - 0,8 fte erbij op educatie
  - 0,3 fte accountmanager leden (ledenadministratie, -werving, -beheer en datamanagement)
  - 0,8 fte extra communicatie
- Versterken seniors binnen de organisatie d.m.v. doorgroei 1 à 2 personen in 2028
- Vervanging 1-op-1 (passend bij behoeften)

Financieel

- Groei inkomsten vanuit ledencontributie (10% meer leden, 15% meer contributie)
- Behoud programma’s (NI, Watereducatie; Diemen, Alliantie Schooltuinen) en nieuwe grotere programma’s (voedsel, Leermiddelen, ..)
- Investeringsbudget €20.000 (inzet op 4 programma’s)
- Tarieven meestijgen met inflatie + doorberekenen kosten (ev. apart presenteren in voorstellen)
- Omzet 2,3 miljoen; marge 2,3% (€53.930 na VPB) voor weerstandsvermogen

6. Organisatie, personeel, financiën en monitoring

Monitoring

Onderwerp		Q1	Q2	Q3	Q4
Kernactiviteit 1:	Lerend netwerk				
	• Prioriteit: verkennen leeracademie				
Kernactiviteit 2:	Meerwaarde en continuïteit van de sector				
	• Prioriteit: MAEX deelname >25				
Kernactiviteit 3:	Verenigingsorganisatie				
	• Prioriteit: Onze verenging: Fusie eind 2027 klaar				
	• Prioriteit: Communicatie rond fusie gereed < 1/11				
Opgave 1:	Kwaliteit plekken (kwaliteitsbewijs herzien; deelname >60; code ingevoerd)				
Opgave 2:	Sociale participatie				
Opgave 3:	Verduurzamen met bewoners				
Opgave 4:	Leermiddelen aansluitend op onderwijs/curriculum				
Opgave 5:	Whole School Approach				
Opgave 6:	Whole Child Approach				
Organisatie:	Groei aantal leden naar 425				
Organisatie:	Structuren, systemen en cultuur				
Organisatie:	Afstemming verenigingscultuur en adviescultuur				
Organisatie:	Groei adviesorganisatie				
Organisatie:	Financiële weerbaarheid (streven vereniging en SME eind 2027 2,75 ton)				
Organisatie:	Aanhalen relaties provincies, corporaties en VVE's				

Bijlage 1: Uitwerking per team
op hoofdlijnen

6. Uitwerking per team op hoofdlijnen

Team Communicatie

VERENIGINGSWERK (afzender: de verenigingen)	ADVIESWERK (afzender: SME)
Fusie verenigingen	
• **Nieuwe naam & identiteit** - Traject nieuwe naam en identiteit doorlopen met de leden en werkorganisatie, van ophalen van verhalen en waarden tot naam, merkverhaal en huisstijl - Website, nieuwsbrieven, social media en overige uitingen samenvoegen tot één herkenbare afzender • **Ledencommunicatie** - De leden zijn de vereniging. Van belang is dat zij actief betrokken zijn bij naamgeving, identiteit, positionering, communicatielijn etc. • **Positionering** - Eén krachtig, herkenbaar verhaal ontwikkelen over de maatschappelijke waarde van het netwerk, met zichtbare bijdrage aan actuele opgaven zoals jeugd, gezondheid, natuur en duurzaamheid - Landelijk profiel inzetten om de lokale positie van leden te versterken richting gemeenten en partners	• **Positionering SME t.o.v. verenigingen** - SME is als bv zelfstandig maar gelijktijdig dochter van GDO/vSKBN. In 2027 en na de fusie moet de positionering van SME ook helder zijn.
Lopend houden van de winkel	
• **Ledencommunicatie** - Leden hebben een actieve rol in keuzes en ontwikkelingen, met ruimte voor het goede gesprek en aansluiting op de diversiteit binnen het netwerk (ledenplatform) - Communicatiewerkgroep oprichten: leden/comm-collega's uit het NDE-netwerk samenbrengen binnen de vereniging, voor kennisdeling en een collectieve stem • **Externe communicatie** - In 2027 continueren van communicatie vanuit de 3 organisaties en programma's met bijbehorende websites, socials en nieuwsbrieven	• **Eenduidige projectcommunicatie** Overstap naar organisatiebreed werken op Teams. Daarnaast een standaard huisstijlpakket ontwikkelen voor projectcommunicatie (templates voor posters, presentaties en documenten, met vaste opmaak), zodat vormgeving niet telkens opnieuw wordt uitgevonden per project • **Communicatiecapaciteit mee-begroten in offertes** Communicatie-uren structureel breder begroten in projectoffertes. Dit versterkt de adviseurspositie van SME: naast educatie- en participatieadvies wordt ook communicatie-advies een herkenbaar en gevraagd onderdeel van onze dienstverlening • **Vroege betrokkenheid bij acquisitie** Communicatie structureel eerder betrekken bij offerte- en acquisitietrajecten, in plaats van pas na gunning • **Portfolio & showcase-materiaal** Huisstijl en website van SME actualiseren. Hierbij wordt tevens het portfolio van advieswerk geprofessionaliseerd, ter versterking van de acquisitiepositie

In 2027 werkt team communicatie voor een groot deel aan de fusee, nieuwe naam en pensionering die rond 1-1-208 wordt gelanceerd. In2027 gaat dus ook veel tijd aan in stand houden van de communicatie van de drie organisaties en onderliggende grote programma's en ledencommunicatie

- **De communicatie werkzaamheden voor de fusie kunnen niet met de huidige bezetting worden gerealiseerd,** de huidige capaciteit gaat volledig op aan declarabele projecten. Voor de uitvoering hiervan is aanvullende (senior) communicatiecapaciteit noodzakelijk.

- **Interne communicatie & duidelijkheid**
  Interne communicatie richting het adviesteam structureren, zodat actualisaties, werkwijzen en ontwikkelingen niet langer individueel hoeven te worden uitgezocht. Dit vermindert de huidige versnippering en geeft het team één duidelijke plek voor overzicht en afstemming

Is trekker van pijlers: -
Is trekker van opgaven: -

6. Uitwerking per team op hoofdlijnen

Team Verenigingen

Pijler A: lerend netwerk/ lokale kracht versterken

- **Bewijs en meetbaarheid meerwaarde versterken**
  Dit doen we door deelname van de locaties en organisaties aan de MAEX social handprint. En samenwerken in onderzoek vanuit HBO/WO
- **Kennisdelen ten behoeve van lokale kracht**
  Documenten zoals narratief, film vSKBN, notitie bekostigen NDE of kinderboerderij; omgaan met bezuinigingen, inzicht ing gemeentelijk beleid worden waar nodig geactualiseerd. En verder worden er nieuwe documenten opgesteld vanuit projecten zoals samenwerken met partner in de buurt van de school, natuurinclusief en duurzaam bouwen.
- **Brede scope NDE organisaties voor participatie**
  Naast educatie zetten wij in op een bredere rol van NDE naar bewoners toe, deze participatie betreft zowel initiatief van bewoners als meedoen van bewoners aan projecten voor natuur en duurzaamheid in de buurt. Samenwerking met gemeente en corporaties kan worden verkend
- **Verkennen mogelijkheid Fonds kinderboerderijen**
- **Inzetten van Lekker Beesten gericht op buiten bewegen**

Pijler B: Meerwaarde en continuïteit van de sector

- **Ledencommunicatie**
  - Leden hebben een actieve rol in keuzes en ontwikkelingen, met ruimte voor het goede gesprek en aansluiting op de diversiteit binnen het netwerk (ledenplatform)
  - Communicatiewerkgroep oprichten: leden/comm-collega's uit het NDE-netwerk samenbrengen binnen de vereniging, voor kennisdeling en een collectieve stem
- **Externe communicatie**
  - In 2027 continueren van communicatie vanuit de 3 organisaties en programma's met bijbehorende websites, socials en nieuwsbrieven

Pijler C: Kracht vereniging

- **Collectiviteit in identiteit** organiseren voor alle leden
- **Fusie proces in 2027 afronden**.
  Hiertoe behoren statuten, nieuwe naam, positionering, communicatie (intern/extern) , socials, integratie websites
- **Leden administratie en ledendata**
  verder door ontwikkelen zodat we gericht personen kunnen benaderen, sectordata hebben en ledenwerving kunnen ondersteunen
- **Nieuw contributiesysteem** dat 1-1-2028 ingaat
- **Online Themasessies**
  bijv.: dierenwelzijn, vrijwilligers, gezondheid, betrekken jeugd, Huisdierinformatiepunt, leermiddelen biodiversiteit op locaties etc)
- **Kennisdagen voortzetten**
  Week Duurzaam onderwijs/ Week duurzaamheidsparticipatie, Maand van de Kinderboerderij (met politieke lunches), STRIK-dag, Studiereis met Stadswerk en prijzen (I&I prijs GDO en Ida Zilverschoon vSKBN), Kennisdagen GDO Tweedaagse etc. voortzetten

In 2027 werkt team Verenigingen aan de ondersteuning, ontwikkeling, profilering en vertegenwoordiging van de leden. Groot aandachtspunt wordt de fusie, naam, statuten en communicatie daarover. Dit komt boven op de reguliere ondersteuning van de leden.

Specifiek werkt teamvereniging aan de invulling van opgave 1 (kwaliteit van plekken) en de invulling van de 3 pijlers (lokale kracht versterken; landelijke meerwaarde en continuïteit sector; kracht vereniging en ledenorganisatie)

VERENIGINGSWERK (afzender: de verenigingen)
Opgave 1: kwaliteit plekken

- **Versterken kwaliteit plekken (boerderijen en NDE)**
  Basiskwaliteit vergroten met onder meer duurzaamheid, veiligheid (RIE), arbo Dit doen we o.a. met vSKBN kwaliteitsbewijs en kwaliteitsbewijs light voor dierenweides en door de introductie van de Code (=merkbelofte), in 2027 herzien we het kwaliteitsbewijs
- **Verwoorden duurzaamheidsbeleid in een notitie**
- **Instellen werkgroep kwaliteit plekken**
- **Voorlichting huisdieren samen met lVVN**
  Voor bewoners/ bezoekers geven we informatie over aanschaf en het houden van huisdieren, dit doen we als Huisdierinformatiepunt samen met dierenambulance, dierenarts, asiel, opvang)

ADVIESWERK (afzender: SME)

Is trekker van pijlers: 1,2,3 lerend netwerk/(lokale kracht; meerwaarde en continuïteit van de sector; verenigingsorganisatie)
Is trekker van opgaven: 1 (plekken)

6. Uitwerking per team op hoofdlijnen

Team Participatie

VERENIGINGSWERK (afzender: de verenigingen)	ADVIESWERK (afzender: SME)
Algemeen	
• **Samenwerking met GDO en vSKBN:** - gezamenlijke projecten met NDE-centra verder verkennen. • **Bestaande leerkringen continueren** - Energie en Klimaatadaptatie	
Opgave 2: Sociale participatie	
• Leerkring Sociale participatie (nieuw) starten	
Opgave 3: Met bewoners verduurzamen	
• Kansen verkennen in samenwerking met expertise leden en SME	• **Doorgaan met energieparticipatie:** we bouwen voort op onze kennis en opdrachten rond energiecoaches, energiearmoede, isolatie en de lokale warmtetransitie. Diverse bestaande projecten lopen door in 2027. Daarbij blijven we ons aanbod aanpassen aan veranderende vragen van gemeenten en ontwikkelingen in het veld. • **Koers bepalen voor Wijk van Nu:** de lopende trajecten zorgvuldig afronden en evalueren. Op basis daarvan bepalen hoe we Wijk van Nu verder positioneren, welke onderdelen kansrijk zijn en hoeveel nieuwe trajecten we kunnen en willen starten. • **Klimaatadaptatie verder ontwikkelen:** we zetten ons in voor nieuwe opdrachten rond het thema klimaatadaptatie. In 2026 is een opdracht gestart voor Netwerk Water & Klimaat van het Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden en zijn we aangehaakt bij ontwikkelingen van de provincie Utrecht op dit thema. Daarbij willen we ons team uitbreiden met een nieuwe collega, zodat we onze kennis en uitvoeringskracht op het gebied van klimaatadaptatie verder kunnen vergroten. • **Meer aandacht voor VvE's en woningcorporaties:** we ontwikkelen een gerichter aanbod voor de verduurzaming van collectieve woningen en huurwoningen, waar mogelijk gekoppeld aan Wijk van Nu. Centraal staat hoe bewoners en woningeigenaren worden meegenomen bij isolatie en andere stappen in de energietransitie.

In 2027 werkt team participatie aan de continuering en uitbreiding van bestaande projecten en thema's.

We werken aan de invulling van opgaven 2 (sociale participatie) en 3 (met bewoners verduurzamen) uit het meerjarenplan van de vereniging.

Overkoepelende aandachtspunten van het team zijn:
- Het team uitbreiden met een extra collega op het thema klimaatadaptatie.
- Daarnaast staat het team open om andere duurzaamheid gerelateerde thema's gelinkt aan participatie naast energie en klimaatadaptatie op te pakken.

Is trekker van pijlers: -
Is trekker van opgaven: 2 en 3 (sociale participatie; duurzaamheid met bewoners)

6. Uitwerking per team op hoofdlijnen

Team Educatie

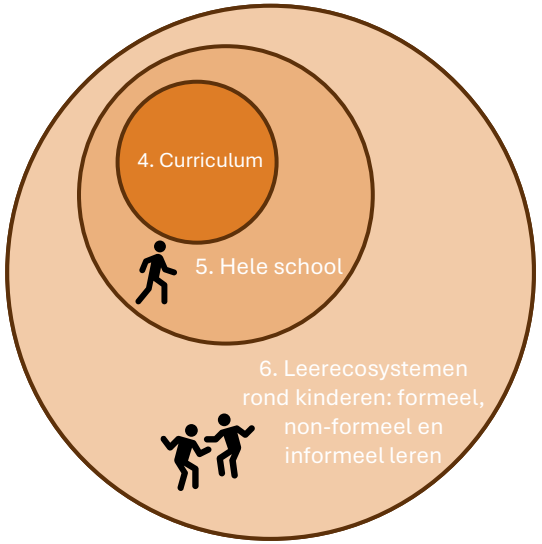
VERENIGINGSWERK (afzender: de verenigingen)	ADVIESWERK (afzender: SME)
Opgave 4: Curriculum	
• Opstarten van een commissie met leden rond kwaliteit van leermiddelen en aansluiting bij kerndoelen • Versterken van de samenhang tussen onze inspanningen rond kerndoelen, leerlijnen en thematische educatie (voedseleducatie, natuureducatie, watereducatie)	• Versterken van trainingsaanbod voor schoolteams + NDE-professionals over natuur en duurzaamheid in de curriculumactualisatie • Versterken van onze samenwerking met onderwijs, overheden en werkveld rond Watereducatie (opdracht)
Opgave 5: "Whole school approach"	
• Doorzetten leertraject rolontwikkeling 3e ronde • Vormgeven van een vervolg op leertrajecten rolontwikkeling en combinatiefunctie NDE, inclusief doorzetten leerkring • Delen duurzame basisvorming en themaleerlijnen • Aanjagen en faciliteren van netwerken van duurzaamheids-coördinatoren (DuCo's) • Versterken van samenwerking met leden rond Eco-Schools • Aanjagen van jongerenparticipatie rond duurzaamheid (Eco-teams, Green Offices) samen met jongerenorganisaties	• Versterken van trainingsaanbod voor schoolteams + NDE rond hele school-aanpak (WSA) • Ondersteunen van scholengroepen en schoolteams met adviestrajecten beleidsontwikkeling duurzaam onderwijs • Benutten van eerder ontwikkelde tools rond WIA en WSA • Doorzetten internationale vertegenwoordiging (Europees en Benelux), inzet om FEE en UNECE meer te verbinden • Ondersteunen van Leren voor Morgen bij SustainaBul(s) • Verkennen trainingsacademie GDO/vSKBN
Opgave 6: "Whole child approach"/Jeugd&Natuur	
• Meerjarige samenwerking *'Een gezonde jeugd begint bij natuur'* met IVN en Van Dijk Nijkamp • Verstevigen thema Milieu en natuur binnen Gezonde School • Ontwikkelen van een aanpak Natuurkampen, om deze met maatschappelijke partners weer meer op de kaart te zetten • Bevorderen van voedseleducatie en schooltuinieren • Aanjagen van een integraal vervolg op beleidsperiode Jong Leren Eten; Alliantie Schooltuinen, Voedseleducatie • Bevorderen van de samenwerking rond onderwijs in een natuurinclusieve samenleving via Collectief Natuurinclusief	• Versterken van ondersteuning aan gemeenten en NDE-organisaties rond NDE-beleid, door adviesdiensten door te ontwikkelen op basis van inzichten en lessen uit combinatiefunctie NDE en rolontwikkeling

In 2027 werken we aan de opgaven 4, 5 en 6 uit het meerjarenplan van de vereniging. Daarbij vormt het curriculum (4) een onderdeel van een hele school-aanpak (5) en de school is onderdeel van een breder leerecosysteem rond het kind (6); zie plaatje.

We zetten ons in als vertegenwoordiger en ondersteuner van de vereniging én als trainer en adviseur. In de tabel hiernaast presenteren we onze geplande inspanningen.

Overkoepelende speerpunten van het team zijn:

- Versterken van de gezamenlijke basis/ons verhaal rond natuur en duurzaamheid in onderwijs
- Breder inzetten van kennis en expertise door advieswerkzaamheden te versterken

Is trekker van pijlers: -
Is trekker van opgaven: 4, 5 en 6 (aansluiting onderwijs/curriculum; Whole School Approach; Whole Child Approach)